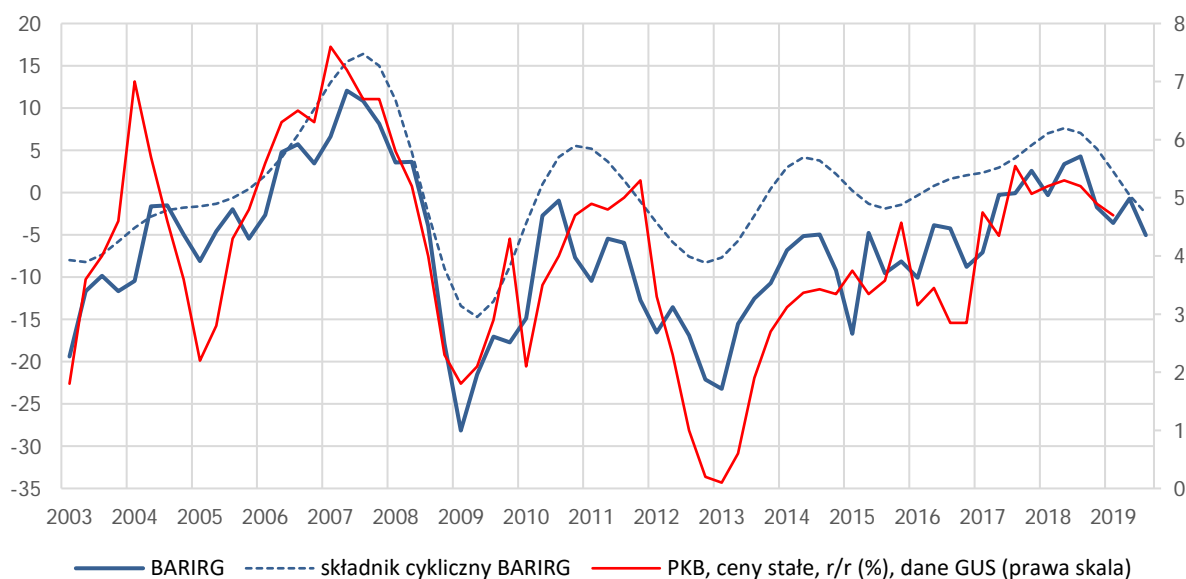

II. KONIUNKTURA W GOSPODARCE POLSKIEJ

Wartość barometru IRG SGH (BARIRG) w III kwartale wynosi -5,2 pkt. W porównaniu z poprzednim kwartałem nastąpił spadek o 4,5 pkt. W porównaniu z trzecim kwartałem roku ubiegłego również odnotowano spadek wartości barometru, o 9,5 pkt. Trzeci kwartał roku na ogół przynosi ujemną wartość barometru, zazwyczaj też wartość barometru zwiększa się w porównaniu z drugim kwartałem roku ze względu na pozytywne oddziaływanie czynników sezonowych. Bieżący wynik jest wyższy od średniej dla trzeciego kwartału, a także od średniej z wartości ujemnych; wynoszą one odpowiednio: -6,3 pkt oraz -8,6 pkt.

Barometr IRG SGH i PKB w Polsce w latach 2003-2019.

Na ujemną wartość barometru wpływ miały przede wszystkim ujemne wartości wskaźników koniunktury w czterech spośród siedmiu działów gospodarki, objętych badaniem, tj. w: transporcie samochodowym, przemyśle przetwórczym, gospodarstwach domowych i handlu. Najniższą wartość wskaźnika koniunktury odnotowano w transporcie samochodowym, -33,2 pkt. W przemyśle przetwórczym wartość wskaźnika wyniosła w lipcu br. -11,7 pkt. Oba wyniki są ekstremalnie niskie dla tej pory roku, w transporcie bowiem jedynie w 2009 r. koniunktura była oceniana gorzej (-35,4 pkt), w przemyśle natomiast jest to najniższa wartość od 20 lat. Wartość wskaźnika kondycji gospodarstw domowych wyniosła -6,1 pkt, a wskaźnika koniunktury w handlu -1,5 pkt. Pozostałe trzy wskaźniki przyjęły wartości dodatnie; największą – wskaźnik koniunktury w sektorze bankowym¹, 11,4 pkt, niewiele zaś mniejszą, 11,3 pkt, wskaźnik koniunktury w budownictwie. W rolnictwie natomiast wartość wskaźnika koniunktury wyniosła tylko 1,0 pkt. Jeśli chodzi o znak wskaźników koniunktury, bieżące wyniki nie wykazują odchylenia od dotychczas notowanych. W sumie wskaźniki o ujemnych wartościach wniosły do barometru -7,8 pkt, natomiast te o dodatnich wartościach 2,6 pkt.

¹ Na potrzeby opracowania barometru IRG SGH wskaźnik koniunktury bankowej liczony jest jako średnia ważona wskaźnika IRGBAN i wskaźnika prognozowanej koniunktury w bankowości, o których mowa w rozdziale VII, z wagami równymi, odpowiednio: $\frac{2}{3}$ i $\frac{1}{3}$. Wynika to stąd, iż – jak wspomniano we wstępie – badanie koniunktury bankowej jest opóźnione o kwartał. W konsekwencji wartość wskaźnika koniunktury w bankowości, przyjęta na potrzeby obliczenia wartości barometru, wynosi 11,4 pkt, podczas gdy wartość wskaźnika IRGBAN jest równa 11,9 pkt (zob. rozdział VII).

Spadek wartości barometru w porównaniu z poprzednim kwartałem wynosi 4,5 pkt. W okresie ostatnich 10 lat jest to drugi co wielkości spadek o tej porze roku; największy miał miejsce w roku 2015 i wyniósł 4,8 pkt. Trzeci kwartał roku charakteryzuje się raczej niewielkimi zmianami wartości barometru w porównaniu z drugim kwartałem. 70% wyników mieści się w przedziale od -0,5 do 3 pkt. Dotychczasowa średnia wynosi 0,2 pkt, a w przypadku spadków -2,3 pkt. Od 2007 r. powtarza się pewna prawidłowość. Otóż, po dwóch latach wzrostów wartości barometru w III kwartale, w kolejnych dwóch latach notuje się spadki. Bieżący wynik stanowi tej prawidłowości kontynuację.

W bieżącym kwartale wzrosły wartości trzech składowych barometru, tj. wskaźników koniunktury w sektorze bankowym i rolnictwie oraz wskaźnika kondycji gospodarstw domowych. Największy wzrost odnotowano w sektorze bankowym (o 16,6 pkt). Jest to największy wzrost wartości tego wskaźnika w ciągu ostatnich 5 lat. Poprawa w rolnictwie i w gospodarstwach domowych jest zbliżona co do wielkości i wynosi odpowiednio: 4,8 i 3,4 pkt. Łączny wkład tych trzech wskaźników do zmiany wartości barometru wynosi 3,1 pkt. Jeśli chodzi o spadki wartości składowych barometru, to największy odnotowano w przypadku wskaźnika koniunktury w transporcie samochodowym. Wyniósł on 29,8 pkt i jest największym spadkiem w tym dziale polskiej gospodarki w okresie ostatnich 20 lat. Podkreślono wcześniej, że wartość wskaźnika w transporcie dla III kwartału 2019 r. jest wyjątkowo niska. W kontekście porównawczym z poprzednim kwartałem należy ponadto zwrócić uwagę i na nietypowy kierunek zmian, gdyż na ogół w transporcie następują wzrosty w trzecim kwartale roku, i na skalę spadku.

Poza spadkiem wartości barometru bieżąca edycja badań przyniosła kilka innych pesymistycznych wyników. W opinii producentów przemysłowych i budowlanych pogorszyła się sytuacja gospodarcza kraju. Również gorzej oceniają oni własną sytuację finansową. Ponadto, wobec spadku zamówień i problemów z niedoborem siły roboczej, są pesymistyczni co do najbliższej przyszłości. Konsumenci natomiast, reprezentowani przez gospodarstwa domowe, lepiej oceniają ogólną sytuację gospodarczą kraju, lecz gorzej własną sytuację finansową, i to pomimo poprawy ocen rynku pracy (mniejsze bezrobocie). Następne badanie ankietowe przeprowadzone będzie tuż po wyborach do Sejmu RP i można się spodziewać wpływu czynników natury politycznej na opinie ankietowanych uczestników gospodarki, zarówno producentów jak i konsumentów.

W porównaniu z III kwartałem 2018 roku wartość barometru IRG SGH zmalała o 9,5 pkt. Jest to spadek duży. Poprzedni spadek tego rzędu odnotowano w 2012 r.; wyniósł on wówczas 11 pkt. Ponadto, wartość barometru maleje po raz czwarty z rzędu i z tych czterech jest to spadek największy. Najbardziej przyczynił się do tego spadek wartości wskaźnika koniunktury w transporcie samochodowym; aż o 48,4 pkt. Przełożyło się to na 5,4 pkt spadku wartości barometru. Wkład przemysłu przetwórczego w spadek wartości BARIRG wyniósł 2,8 pkt, a budownictwa 1,4 pkt. Roczne spadki wartości wskaźników koniunktury w handlu i sektorze bankowym były stosunkowo niewielkie i przełożyły się łącznie na 0,8 pkt spadku wartości barometru w skali roku. Wzrosły natomiast, aczkolwiek niewiele, wartości wskaźników koniunktury w rolnictwie i kondycji gospodarstw domowych, osłabiając (łącznie) spadek wartości BARIRG o 0,9 pkt.

Trend barometru, ostatnio lekko ustabilizowany, powrócił do fazy spadkowej, głównie za sprawą pogarszających się wyników w przemyśle, budownictwie i transporcie samochodowym, gdzie tendencje są zdecydowanie spadkowe. Jedynie w rolnictwie zanotowano poprawę, choć słabszą od przewidywanej. W sektorze bankowym, handlu i gospodarstwach domowych natomiast trend ma charakter stabilny.